

Remissvar på ärende ”Byte av målvariabel och introduktion av variationsband”

Villaägarnas Riksförbund är en av få branschorganisationer som representerar de boende, det vill säga låntagarna, och vill därför delge sin syn på Riksbankens förslag.

Byte av målvariabel

Promemorians förslag: Byte av målvariabel till KPIF

Villaägarnas Riksförbund ställer sig bakom Riksbankens förslag utan erinran.

Införande av variationsband

Promemorians förslag: Införande av variationsband på 2 % ± 1 %.

Villaägarnas Riksförbund bifaller Riksbankens förslag och vill anföra följande:

Inflationsmålet har sedan införandet i mitten av 1990-talet tjänat Sverige väl. Inflationen har dämpats och konkurrenskraften stärkts, samtidigt som reallönerna ökat i relativt god takt. Det successivt minskade ränteläget har också inneburit att bolåneräntorna sänkts, vilket i sin tur gett de boende ökat konsumtionsutrymme som bidragit till ekonomisk tillväxt. De senaste åren visar emellertid på svårigheten för en centralbank att hålla inflationen på exakt 2 procent. Trots stödköp av egna statspapper och negativ reporänta har inte målet uppnåtts. Dock innebär det låga ränteläget ökade obalanser i ekonomin. I ett sådant läge är det klokt att se över inflationsmålet.

Riksbanken skriver i promemorian att det är viktigt att slå vakt om inflationsmålets uppgift som nominellt ankare för ”pris- och lönebildningen”. Målet var också tvivelsutan viktigt för att stävja den inflation (och stagflation) som rådde decennierna före införandet. När styrräntan höjdes för att dämpa inflation benämndes detta ofta som ett ”stålbad”. Signalverkan till arbetsmarknadens parter var tydlig: ”Höjer ni lönerna för mycket, drabbas parterna av höjda räntor”. En centralbanks

möjlighet att påverka inflationen i motsatt riktning - det vill säga höja inflationen - förefaller emellertid svårare. En orsak kan vara att Riksbanken inte kan använda sänkt ränta som ett "hot", eftersom att arbetsmarknadens parter inte ser låga räntor som något negativt.

Det finns även andra faktorer som har bidragit till Riksbankens svårighet att få upp inflationen. Vid införandet av inflationsmålet var inte arbetsmarknaden lika flexibel som idag. EU:s inre marknad har inneburit ökad lönekonkurrens vilket pressar inflationen. Även den relativt nya lagstiftningen kring arbetskraftsinvandringen torde dämpa inflationen. Ovanpå detta har ökad globalisering sänkt produktionskostnader och importpriser på konsumtionsvaror. Alla dessa faktorer har förändrat ekonomins funktions sätt och torde också ha minskat inflationstrycket. Detta innebär inte att räntevapnet har spelat ut sin roll, men de senaste årens penningpolitik visar att vapnet blivit trubbigare.

Ur ett boendeperspektiv är det på kort sikt positivt med låga räntor. Det ger utrymme att lägga pengar på andra saker än räntor. På lång sikt är de positiva effekterna mindre. Låga räntor pressar nämligen upp priset på bostäder och därmed också bolånestocken. Och i samma takt som lånen ökar, så klingar även den stimulerande effekten av (allt annat lika). I statistiken ser man tydligt hur den "osynliga handen" försöker hitta en ny (och högre) jämvikt mellan volymer på bolån och disponibel inkomst, i takt med att reporäntan sänkts. Och när skuldsättningen ökar, så ökar också ränteutgifterna för lånekollektivet som helhet.

Detta är naturligtvis Riksbanken väl medveten om, och med stöd av variationsbandet kommer Riksbanken ha större möjligheter att ta hänsyn till andra faktorer, så som långsiktig finansiell stabilitet, när de beslutar om reporäntan.

Villaägarnas Riksförbund

Gunnar Jansson
Förbundsdirektör